

Aan
de gemeenteraad

Datum 20 december 2022
Zaaknummer 2022-0201698
Betreft Beschikbaar stellen van een budget voor aanbieden
schoolmaaltijden

Vergadering van
Portefeuillehouder: Peter Heijkoop
Begrotingsprogramma Gezond, Sociaal en Zorgzaam Dordrecht
Kernteam/Opgave: Stad - Zorg & Ondersteuning
Auteur: Marten Meinster
E-mail: m.meinster@dordrecht.nl
Verantwoordelijke:
Openbaar: Ja

Voorgesteld besluit

een bedrag van € 100.000,- beschikbaar te stellen voor het aanbieden en faciliteren van schoolmaaltijden;

de begroting 2023 te wijzigen op basis van bijgevoegde begrotingswijziging met nummer 223017.

Raadsvoorstel

Wat is het doel?

Het doel van het voorstel is om middelen op te halen voor het aanbieden en faciliteren van schoolmaaltijden. We schetsen allereerst de aanleiding en geconstateerde problematiek naar aanleiding van een inventarisatie in Dordrecht.

Leerkrachten en onderwijsondersteuners worden tijdens hun werk, in de huidige steeds complexer wordende maatschappij, in toenemende mate geconfronteerd met de kwetsbare (thuis)situatie van kinderen. Zij zien hoe de kinderen de school in de ochtend binnenkomen en ervaren geregeld, al direct in de ochtend, de beperkte energie waarmee kinderen de school betreden.

Naast hetgeen zij ervaren, zien zij dagelijks welke voeding kinderen mee naar school krijgen. Zij bouwen aan intensieve vertrouwensrelaties met kinderen waardoor zij gedurende de schoolloopbaan veel te weten komen van de thuissituatie. Steeds vaker blijkt dat sommige kinderen zonder ontbijt naar school komen en/of nauwelijks iets te eten meekrijgen voor de lunch. De ambitie om daarbij ook nog te zorgen voor gezonde voeding, lijkt onbereikbaar dan ooit te worden voor gezinnen. Een tekort aan financiële middelen kan leiden tot stressvolle situaties binnen deze gezinnen. Doordat deze zorgen veelal gepaard gaan met schaamte, worden de zorgen niet vanuit ouders/verzorgers met de school gedeeld en schakelen deze gezinnen geen andere hulpverleners in. Dit is een van de redenen waarom het op dit moment niet lukt de doelgroep te kwantificeren.

De leerkrachten en onderwijsondersteuners hebben grote zorgen of kinderen vanuit huis voldoende eten krijgen en ervaren hierdoor (extra) druk om hierop te signaleren. Schoolbesturen ontvangen berichten dat er leerkrachten en onderwijsondersteuners zijn die geregeld op eigen initiatief, extra fruit en/of boterhammen verzorgen op school. Zij zorgen er op deze creatieve wijze voor dat ieder kind voldoende voeding binnenkrijgt om de schooldag succesvol te doorlopen. Het is niet

uitgesloten dat er kinderen over het hoofd gezien worden of dat er scholen zijn die hier minder actief op handelen.

Bovenstaande situatie is een zichtbare duiding van armoede. Scholen hebben echter in mindere mate zicht en grip op de gezinnen die mogelijk onverstandige keuzes maken om toch aan geld/eten te komen voor hun kinderen. Schoolbesturen hebben verder de indruk dat in bepaalde gezinnen onvoldoende kennis is van het belang van goede voeding. Wanneer scholen binnen het onderwijs kinderen kunnen leren wat het effect van gezonde voeding is, dragen zij deze kennis hopelijk over op de ouders/verzorgers. Daarnaast blijkt uit onderzoek dat gezonde voeding (en voldoende beweging) helpt bij het terugdringen van overgewicht bij kinderen.

De kans dat geldproblemen kunnen leiden tot andere – sociaal emotionele/ sociaal maatschappelijke - problemen is groot. Gedurende COVID-19 hebben scholen, door het letterlijke 'kijkje in de keuken', gezien hoe de thuissituatie van kinderen is. Ook hebben scholen ervaren hoe moeilijk het is om de ouder/verzorgers hier vanuit betrokkenheid en met de bedoeling te ondersteunen mee te confronteren.

Het is dan ook van groot belang alle drempels voor hulp te verlagen. Vanuit dit perspectief wordt bij de ontwikkeling van plannen voor ontbijt en lunches op scholen, ingezet op een aanpak voor alle kinderen. De programma's zijn daarbij met name gericht op de samenwerking met ouders/verzorgers als ambassadeurs. Op het moment dat zij elkaar zien en ervaren niet de enige te zijn, kunnen drempels worden verlaagd. Uiteindelijk doe je dan niet alleen aan symptoombestrijding maar wordt gestimuleerd te durven spreken over gevoelige complexe thema's. Wanneer het lukt om de taboe te doorbreken, ontstaan nieuwe kansen en kunnen programma's gerichter vorm krijgen. Schoolbesturen verwachten dat het zetten van de stap naar andere hulporganisatie daarmee ook kleiner wordt voor ouders/verzorgers.

De urgentie rondom armoede en bestaanszekerheid wordt steeds breder gevoeld en dit maakt dat diverse scholen de krachten willen bundelen en dat teams en andere betrokkenen in de scholen maar ook lokale ondernemers de handen in één willen slaan. Het moet ook gezegd worden dat niet alle scholen en schoolbesturen een rol zien weggelegd voor het onderwijs om bovenstaande problematiek aan te pakken. Schoolbesturen geven aan waar de problemen spelen, in grote en mindere mate en waar niet of nauwelijks. Het is belangrijk dat de programma's laagdrempelig zijn en niet leiden tot een verzwarende van de onderwijskundige taak van schoolteams. Het staat echter vast dat er een tal van vrijwilligers, met name ouders/verzorgers vanuit de scholen zijn, die hun bijdrage in de vorm van arbeid willen leveren. Een actieve rol en het beschikbaar stellen van middelen, vanuit verantwoordelijkheid op het thema armoede, ligt volgens het onderwijs bij de Rijksoverheid en de gemeente.

Wat zijn per beslispunt de argumenten en wat is hierop de toelichting?

Onderwijspartners zijn door de gemeente in contact gebracht met maatschappelijke partners en ondernemers om vanuit gezamenlijkheid naar de mogelijkheden te kijken voor het aanbieden van schoolmaaltijden. Maatschappelijk Betrokken Ondernemen (MBO) is door ons gevraagd coördinatie te voeren over de initiatieven in de stad en verbinding te leggen met ondernemers die hierin een rol kunnen spelen. Momenteel zijn er een aantal (proef)projecten waar we als gemeente bij betrokken zijn, waaronder:

- Het aanbieden van maaltijden op basisscholen door Nobel's;
- Het aanbieden van maaltijden op basisscholen door Lily's Lunchbox;
- Samenwerking tussen de Buitenwacht en Nestas basisscholen waarbij de inzet is om met vrijwilligers brood te smeren en te verspreiden onder scholen.

Deze nieuwe initiatieven zijn proeven, die lopen van oktober tot en met december 2022 om zo ervaringen op te doen, maar ook meer bekendheid te geven aan de initiatieven en de problematieken.

Begin 2023 inventariseren we de inzichten en resultaten van deze projecten, zodat we kunnen bepalen welke aanpak aansluit bij de behoefte van de kinderen, ouders en scholen.

Verder lopen er trajecten zoals het EU-schoolfruit, waarbij scholen 25 weken lang lokaal fruit ontvangen, bekostigt vanuit Europese middelen. Ook landelijk zijn er een aantal ontwikkelingen die (financieel) bij kunnen dragen aan de oplossing van dit maatschappelijk vraagstuk in Dordrecht.

Zo is op 21 november via een kamerbrief van de minister voor Primair en Voortgezet Onderwijs, Dennis Wiersma, duidelijker geworden hoe het Rijk de aanpak rondom schoolmaaltijden ziet:

- Er is € 100 miljoen beschikbaar voor het bieden van schoolmaaltijden;
- Een fors bedrag, maar volgens de minister onvoldoende om alle leerlingen (in primair en voortgezet onderwijs) die het nodig hebben, te voorzien van een maaltijd;
- Het Jeugdeducatiefonds en het Rode Kruis werken samen aan een plan van aanpak en zijn beoogd uitvoerder van dit plan;
- In dit plan kunnen scholen kiezen voor een aanpak die het beste bij hen past, waaronder het versterken van lokale initiatieven, inzet van vrijwilligers of het intensiveren van publiek/private samenwerking.

Omdat er vanuit de scholen breder gekeken wordt naar onderwerpen als armoedebestrijding, gezondheidsbeleving en sociale vaardigheden, is educatie een belangrijk aspect. Scholen maken hier uiteindelijk de eigen keuze in, maar de gemeente ondersteunt in het maken van de keuzes in het beleid bijvoorbeeld door de koppeling te maken met de Gezonde school-aanpak van de GGD. De inzet is om vanaf januari 2023 uit te breiden en zo spoedig mogelijk een dekkend netwerk te hebben en te onderzoeken hoe er vanaf 2024 een vervolg gegeven kan worden, zowel organisatorisch als financieel.

Wat zijn kanttekeningen en/of risico's bij dit voorstel?

We reserveren middelen vooruitlopend op de in de kamerbrief toegezegde middelen voor het aanbieden van schoolmaaltijden. De manier waarop deze middelen uiteindelijk bij scholen terecht komen, en of middelen structureel van aard zijn, zijn op dit moment onduidelijk.

Welk (participatie)proces is doorlopen om tot dit voorstel te komen?

Er zijn gesprekken gevoerd met basisscholen, schoolbesturen, maatschappelijke organisaties en ondernemers, om inzicht te krijgen in de omvang van de problematiek, de oorzaken en de benodigde oplossingen.

Wat zijn de belangrijkste gerelateerde besluiten?

De bij de behandeling van de begroting 2023 op 13-09-2022 aangenomen motie 'M13 - Schoolontbijt'. Met dit Raadsvoorstel wordt in de geest van genoemde motie beantwoording verleend. Daarmee wordt de motie afgedaan.

Hoe wordt dit betaald?

We nemen een aanvullend budget van € 100.000 op in de begroting 2023, welke gedekt wordt uit de hiervoor te verwachten rijksbijdrage. Mocht een rijksbijdrage onverhoopt vertragen of achterwege blijven, rapporteren wij hierover bij de Bestuursrapportage 2023.

Wat is het vervolg op het raadsbesluit?

Wij informeren de raad in het eerste kwartaal van 2023 opnieuw over de voortgang in het aanbieden van de schoolmaaltijden. Wij verwachten dan ook meer duidelijkheid vanuit het Rijk over de inzet van de toegezegde € 100 miljoen, n.a.v. de gesprekken tussen het Jeugdeducatiefonds en het Rode Kruis.

Ook voeren we gesprekken met het voortgezet onderwijs om te inventariseren in hoeverre de problematiek daar herkend wordt. De aandacht is voornamelijk met name gegaan naar het primair onderwijs.

Als gevolg van de lokale en landelijke aandacht voor het thema armoede heeft een aantal scholen meer oog voor de problematiek rondom armoede en hebben zij de contacten met het Jeugdeducatiefonds aangehaald. Deze scholen hebben het voornemen om een langdurige samenwerking aan te gaan met dit fonds, zodat geldgebrek bij bepaalde gezinnen geen belemmering wordt voor de ontwikkeling van de kinderen. Het fonds is opgezet in navolging van het Jeugdsportfonds en het Jeugdcultuurfonds en vult een hiaat dat wij als maatschappij nog niet goed hebben opgevuld. Als scholen daadwerkelijk willen samenwerken met het fonds, dan hebben zij financiële steun nodig vanuit de gemeente. Vanuit het beleid onderwijsachterstandenbestrijding (SPUK regeling) is dit mogelijk. Met een gemeentelijke bijdrage van €5.000 per school, per jaar kan een school maximaal €15.000 euro per jaar aan steun ontvangen.

Voorlopig stelt de gemeente als totaal € 80.000 euro beschikbaar, zodat er 16 scholen gebruik kunnen maken van deze mogelijkheid. Overigens gaat dit om andere uitgaven dan schoolmaaltijden, bijvoorbeeld: extra leermiddelen, kinderboeken, ontspanningsmogelijkheden zoals het bezoeken van de natuur en voorzieningen thuis, zoals een eigen bed. Scholen hebben over het algemeen een goede signalerende functie, waardoor zij specifieke gezinnen goed kennen en dus kunnen helpen. Het Jeugdeducatiefonds houdt toezicht op financiële rechtmatigheid en doelmatigheid van de aanvragen van scholen en controleert of voorliggende voorzieningen, waaronder het SMS-kinderfonds, zijn benut.

Het college van Burgemeester en Wethouders

De raad van de gemeente DORDRECHT;

gezien het voorstel van het college van Burgemeester en Wethouders van 20 december 2022 inzake Beschikbaar stellen van een budget voor aanbieden schoolmaaltijden ;

gelet op artikel 36 van het Reglement van orde voor vergaderingen en andere werkzaamheden van de raad en commissies gemeente Dordrecht;

b e s l u i t :

een bedrag van € 100.000,- beschikbaar te stellen voor het aanbieden en faciliteren van schoolmaaltijden;

de begroting 2023 te wijzigen op basis van bijgevoegde begrotingswijziging met nummer 223017.

Aldus besloten in de vergadering van